Klimatneutrala Härryda kommun 2030, Klimatkontrakt 2025/2026 för Viable Cities

24

2025KS404

TJÄNSTESKRIVELSE
Stab och kommunikation
Lina Wahlgren

Kommunstyrelsen

Datum
2025-10-27

Diarienummer
2025KS404 077

Klimatneutrala Härryda kommun 2030, Klimatkontrakt 2025/2026 för Viable Cities

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar *kapitel 5 om kommunens åtaganden i Klimatkontrakt Härryda kommun 2025/2026.*

Sammanfattning av ärendet

Härryda kommun är en av 48 kommuner i Viable Cities, en nationell innovationsplattform med inriktningen att samarbeta för hållbara och klimatneutrala kommuner. Härryda kommun sökte till den tredje utlysningen i juni 2024 och projektetansökan godkändes i december 2024. Projekttiden är 1 december 2024 till 31 oktober 2027.

Viable Cities har tagit initiativet till Klimatkontrakt 2030, en samlad samverkan mellan den statliga nivån och kommuner. Kontrakten används för att identifiera och etablera samarbeten mellan deltagande kommuner. Kontraktet innehåller obligatoriska delar som klimatfärdplan, klimatinvesteringsplan och gemensamma åtaganden.

I december 2024 undertecknade kommunen en avsiktsförklaring om att signera klimatkontrakt 2025. Ansatsen i Klimatkontrakt 2030 stämmer väl överens med kommunens mål, strategier och ambitioner och hållbarhetsmål. Härryda vill genom kontraktet skala upp och dela goda insatser för att nå klimatneutralitet 2030, samt under 2025 prioriterar aktiviteter inom mobilitet, fastigheter och cirkuläritet samt att stärka styrning, ledning och innovationskapacitet. Alla kapitel i kontraktet med undantag för kapitel 5 om kommunens åtaganden är likalydande för samtliga kommuner och skrivs av Viable cities och deltagande myndigheter. Därför beslutar kommunstyrelsen endast om kapitel 5 vilken är Härryda kommuns egen skrivelse.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 27 oktober 2025
- Klimatkontrakt 2030 Härryda kommun 2025–2026
- Avsiktsförklaring Härryda kommun 6 december 2024

Ärendet

Viable Cities

Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram med tidsramen är 2017–2030. Programkontoret bemannas av KTH (Kungliga Tekniska Högskolan), Lunds universitet, RISE Research institute of Sweden, samt SEI (Stockholm Environment Institute). Viable Cities mission är klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Tillsammans med kommuner, näringsliv, akademi, civilsamhälle och myndigheter arbetar tillsammans för att skapa ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara städer.

Klimatneutrala Härryda kommun 2030

Härryda kommun ansökte till tredje utlysningsvågen för det nationella innovationsprogrammet Viable Cities i juni 2024. Projektet Klimatneutrala Härryda kommun 2030 godkändes av Energimyndigheten i december 2024. Projekttiden är perioden 1 december 2024–31 oktober 2027. Projektet finansieras av Energimyndigheten, Formas och Vinnova.

Projektet leds av förvaltningen och består av tio projektparter. Projektparterna är Härryda kommun, Landvetter Södra AB, Härryda Energi AB, Härryda Vatten och Avfall AB, RISE AB, Lindholmen Science park AB, Västra götalandsregionen, Svenska kyrkan Råda församling, Rotary Råda Landvetter och Hyresgästföreningen Härryda.

Klimatkontrakt 2030

Klimatkontraktet är Viable Cities gemensamma verktyg för att snabba på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer i Sverige och Europa. Kontraktet är en del av deltagandet i Viable Cities och tas fram och signeras av samtliga deltagande kommuner. Kontraktet uppdateras och signeras årligen. Det tydliggör kommunens övergripande inriktning och ambitioner. Det innehåller inga nya åtgärder eller mål, utan fungerar som en sammanställning av tidigare beslutade mål. Kontraktet används dessutom som en grund för att identifiera och etablera samarbeten.

Kontraktets kapitel 1–4 och 7 skrivs av Viable Cities och kapitel 6 skrivs gemensamt av de sex deltagande myndigheterna, Trafikverket, Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Naturvårdsverket och Tillväxtverket. Dessa kapitel är likalydande för samtliga kommuners klimatkontrakt.

I dessa kapitel åtar sig Viable Cities och myndigheterna åtaganden och de signerar samtliga kommuners kontrakt. Deras åtaganden är inte förpliktigande för kommunen utan är åtaganden för att stödja kommunerna. Kommunen beslutar endast om kapitel 5 *Kommunens egna åtaganden*. Kommunens kapitel kommer efter beslut att skickas in i till Viable Cities som lägger in kommunens kapitel och färdigställer kontraktet. Kommunen signerar sedan kontraktet tillsammans med Viable Cities och myndigheterna på en gemensam konferens i december 2025.

Klimatkontrakt för Härryda kommun 2025/2026, kapitel 5

Partnerskapet med Viable Cities för klimatneutrala städer 2030 ligger väl i linje med kommunens beslutade hållbarhetsmål. Den 6 december 2024 undertecknade samtliga nya kommuner i Viable Cities en avsiktsförklaring om att signera ett klimatkontrakt 2025. Genom partnerskapet avser Härryda kommun att skala upp och dela goda insatser för att bli klimatneutrala till år 2030.

Viable Cities står för en rättvis klimatomställning som tar ansvar för hela samhället och dess olika aktörer. Det handlar om att inte bara se till enskilda åtgärder utan även hela systemet från styrning, ledning och finansiering till implementering, analys och uppföljning. Angreppssättet bedöms skapa positiva synergieffekter även inom andra kommunala utvecklingsområden.

Kontraktet innehåller ett antal obligatoriska delar så som klimatfärdplan, klimatinvesteringsplan samt gemensamma åtaganden. Samtliga delar antog sig kommunen genom sin projektansökan. Samt förpliktigade till sig genom projektpartsgodkännandet till Energimyndigheten efter godkänd ansökan.

Kommunen vill genom partnerskapet fördjupa förståelsen och arbetet kring klimatneutralitet samt stärka samverkan lokalt och nationellt för ett effektivt och strategiskt genomförande.

Härryda kommuns prioriteringar i klimatkontrakt 2025/2026

I kapitel 5 av klimatkontraktet beskriver kommunen själv sin inriktning för klimatarbetet. Beskrivningen ska vara aktiviteter och uppdrag vilka är pågående och beslutade. Det är därför inga för kommunen nya aktiviteter eller åtgärder som lyfts under detta kapitel.

I ansökan till Viable Cities avsåg projektet Klimatneutrala Härryda kommun 2030 att fokusera på stadsutveckling. Härryda kommun prioriterar därför under 2025 att två prioriterade områden för aktiviteter, mobilitet, fastigheter och cirkuläritet.

Som en del i kommunens arbete för processorienterat arbete kommer projektet även fokusera på att stärka styrning och ledning. Inom detta område prioriteras arbete för att öka innovationskapaciteten.

Kontraktets tre gemensamma åtaganden obligatoriska för samtliga signerande parter i Klimatkontraktet: kommuner, myndigheter och Viable Cities. Dessa tre är *bygga upp/förstärka styrning och ledning, datainsamling, klimatanalyser* och *klimatberäkningar och att förstärka vårt arbete med att finansiera klimatomställningen*. För gemensamma åtaganden avser kommunen fokusera på:

- Utforska datainsamling och analys med särskilt fokus på fastigheter och centrumutveckling.
- Innovationsmodell för tvärsektoriell utveckling och samverkan.
- Undersöka förutsättningar och modeller för att upprätta en klimatinvesteringsplan.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer att förslaget till beslut inte medför ekonomiska konsekvenser. Genom klimatkontraktet åtar kommunen sig att fortsätta pågående uppdrag och aktiviteter vilka inryms inom budgetram för verksamhet. Utveckling, uppskalning samt deltagande i samverkan inryms inom beslutad projektbudget.

Hållbarhet konsekvenser

Förvaltningen bedömer att förslaget till beslut medför positiva effekter för kommunens hållbarhetsarbete. Genom ökad samverkan, tillgång till kompetens och stödfunktioner kan kommunen på ett effektivt sätt bedriva klimatarbetet.

Konsekvenser ur ett barnrättsperspektiv

Förvaltningen bedömer att förslaget till beslut är positivt ur ett barnrättsperspektiv. Projektet samt Viable Cities ambition och utgångspunkt är en rättvisomställning. Där barn och unga är en viktig målgrupp för fortsatt arbete.

Pia Alhäll
Kommundirektör

Marcus Starcke
Biträdande kommundirektör

Viable Cities

A Swedish strategic innovation program jointly funded by the Swedish Energy Agency, Vinnova and Formas.

Härryda kommun

Klimatkontrakt 2030, version 2025/2026

Klimatkontrakt 2030

Mellan Härryda kommun och myndigheterna Energimyndigheten, Formas, Naturvårdsverket, Tillväxtverket, Trafikverket, Vinnova samt Viable Cities.
Version 2025/2026

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning 2
Klimatneutrala Härryda kommun 2030 3
1. Klimatkontrakt 2030 3
2. Syftet med Klimatkontrakt 2030 4
3. Gemensamt åtagande och partnerskap 5
3.1. Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy 5
3.2. Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning 5
3.3. Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller 5
4. Parter 6
5. Kommunens åtaganden 6
5.1. Klimatmål 2030 6
Rättvis klimatomställning 7
Utsläppsminskningar och kvarvarande GAP 7
5.2. Klimatfärdplan 2030 7
5.3. Klimatinvesteringsplan 2030 8
5.4. Åtaganden med andra kommuner inom Klimatneutrala städer 2030 9
6. Myndigheternas gemensamma åtaganden 10
6.1. Policyutveckling för accelererad lokal omställning 11
6.2. Samordnande insatser kring finansiering 11
6.3. Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ 11
7. Viable Cities åtagande 11
7.1. Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning 12
7.2. Förstärkt samordning för ett ständigt vassare Klimatkontrakt 2030 12
7.3. Medverka till gränslös kraftsamling för klimatet – inom EU och utanför 13
7.4. Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning 13
Bilaga 1. Länkar till relevanta dokument 14
Bilaga 2. Omställningskartan 15

Klimatneutrala Härryda kommun 2030

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för nuvarande och framtida generationer. Den kräver att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska nå noll nettoutsläpp av växthusgaser med bibehållen eller ökad livskvalitet för invånarna. För att uppfylla detta behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen.

Arbetet med missionen är en del av ett större globalt åtagande. Det ligger i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också utgör en central utgångspunkt för många svenska städers klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan ses som en genomförandeplan för Parisavtalet, vars kärna är åtaganden för klimatomställning.

Missionen är också i linje med nationella och europeiska mål. Den stödjer Sveriges miljömål och det klimatpolitiska ramverket med målet om att nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2045, liksom EU:s målsättning om klimatneutralitet senast 2050 och EU:s mission om 100 klimatneutrala och smarta städer till 2030.

De svenska städer som deltar i detta arbete gör det inte ensamma. De är del av en växande global rörelse där städer i hela Europa och världen mobiliserar för att gemensamt accelerera klimatomställningen.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan kommuner och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

I arbetet med Klimatkontrakt 2030 version 2025/26 deltar 48 kommuner – en kraftig ökning från de 23 som signerade kontraktet förra året. Bland dessa finns 10 nya pionjärstäder och 15 tvillingar som del av processen. Tillsammans driver vi en bredare och mer kraftfull mobilisering för klimatneutralitet. I syfte att förstärka sättet som vi tar tillvara kraften i att agera som många, innehåller också version 2025/26 gemensamma åtaganden mellan kommuner. Dessa åtaganden kompletterar det övergripande åtagande som alla signatärer av kontraktet i likhet med tidigare år gör.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten för städernas invånare och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär att anta en högre ambition för hållbar stadsutveckling än vad det nationella klimatpolitiska ramverket anger. Denna höga ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer samt invånare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Gemensamt åtagande och partnerskap

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap mellan kommuner, myndigheter och Viable Cities, med målet att nå klimatneutrala och hållbara städer senast 2030. Detta innebär att alla parter aktivt bidrar till att utveckla och pröva nya sätt att styra, leda och samverka – med aktörer på alla nivåer i samhället.

Att tillsammans lära och innovera, samt hitta nya former för att göra, dela och skala, är en grundläggande princip för allt arbete i programmet. Det stärker också parternas roll som motorer och innovationsnav för omställningen. Viktiga forum för detta är mötesplatser och initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno. Alla signerande aktörer åtar sig därför att bidra och samskapa på dessa.

Som en del av det gemensamma åtagandet har parterna identifierat tre centrala utvecklingsprocesser. Dessa processer är gemensamma för samtliga signerande parter och uttrycks gemensamt här i kontraktets inledning, för att sedan konkretiseras i varje parts eget arbete och förstärkas genom de nya gemensamma åtagandena mellan kommunerna i syfte att tydliggöra lokala prioriteringar, ansvar och genomförandekraft.

3.1. Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet. En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas. För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

3.2. Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla tillgången på och insamling av data samt strukturer, metoder och kompetens för klimatanalyser och klimatberäkningar. Detta innefattar identifiering av good practice för klimatberäkningar till grund för styrning och ledning av klimatomställningsarbetet.

3.3. Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Härryda kommun
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities[1].

5. Kommunens åtaganden

Härryda kommun väljer att ingå i partnerskapet för Klimatneutrala städer 2030 eftersom kommunen anser att klimatarbetet är en viktig samhällsfråga. Kommunen har sedan tidigare mål som går väl i linje med ambitionen för Viable Cities. Ambitionen är att genom partnerskapet skala upp, glo och sno samt dela goda insatser för att bli klimatneutrala till 2030.

Viable Cities står för en rättvis klimatomställning som tar ansvar för hela samhället och dess olika aktörer, och ser inte bara till enskilda åtgärder utan även till hela systemet från styrning, ledning och finansiering till implementering, analys och uppföljning. Det är ett viktigt arbete som genomfört på rätt sätt kan skapa positiva synergieffekter även i kommunens andra utvecklingsområden. Med det innovativa angreppsätt som präglar partnerskapet väljer kommunen att fördjupa sin förståelse och arbete kring klimatneutralitet.

Förhoppningen med deltagandet är att skapa god samverkan både lokalt och nationellt, samt tillskapa en god grund för ett effektivt och strategiskt hållbarhetsarbete i Härryda kommun.

5.1. Klimatmål 2030

Härryda kommuns övergripande klimat- och miljömål är beslutade av kommunfullmäktige genom Hållbarhetsstrategiskt program för Härryda kommun 2023–2035.

- Kommunkoncernen är klimatneutral till 2030.
- Utsläppen av växthusgaser inom Härryda kommuns geografiska område har till år 2030 minskat med 80 procent sedan 1990.
- Konsumtionsbaserade utsläpp har minskat med 30 procent sedan 2010.

Programmet har även målsättningar att skapa ett resurs- och energieffektivt samhälle samt att utvecklingen ska ske tillsammans med invånare och näringsliv. I linje med den rättvisa omställningen finns även målsättningar för demokrati, inkludering och hälsa. Inom ramen för

[1] Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Värdorganisation är KTH.

den regionala kraftsamlingen *Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om,* har kommunen antagit 12 klimatlöften vilka är en del av kommunens målsättningar för klimatarbetet.

Rättvis klimatomställning
Härryda kommuns ambition är att skapa en robust och långsiktigt hållbar kommun vilket inkluderar alla dimensioner av hållbarhet. Omställningen till klimatneutralitet måste därför genomföras på ett socialt ansvarstagande och rättvist sätt. Här finns både utmaningar och möjligheter, exempelvis behöver målkonflikter identifieras och överbryggas. Det ställer krav på aktiva beslut och insatser i alla faser av omställningen, samtidigt som det öppnar upp för lösningar inom andra samhällsområden genom ökat samarbete mellan aktörer, verksamhetsområden och kompetenser.

Ambitionen är att, utöver de positiva effekter som klimatarbetet ger, även integrera det i kommunens sociala initiativ och åtgärder, liksom att involvera de sociala aspekterna i klimatarbetet. Detta innebär att säkra ett intersektionellt och jämlikhetsperspektiv i de åtgärder och processer som genomförs samt att beakta en rättvis fördelning av klimatomställningens vinster och kostnader.

Utsläppsminskningar och kvarvarande GAP
Basåret för målet om 80 procent minskning av Härrydas territoriella utsläpp, är år 1990. Då var värdet för de totala växthusgasutsläppen cirka 187 tusen ton CO_2-ekvivalenter. Den senast tillgängliga statistiken gäller för år 2023, då värdet var cirka 131 tusen ton. Det innebär en minskning av de totala territoriella utsläppen med cirka 30 procentenheter under perioden 1990 till 2023. Härrydas territoriella klimatutsläpp för 2023 finns framför allt inom transportsektorn, cirka 72 procent liksom inom sektorn arbetsmaskiner, 19 procent. Enligt hållbarhetsstrategiska programmets definition tillåts kompenserande åtgärder. De ska då ses som ett kompletterande alternativ till övriga åtgärder. För förvaltningens transporter visade uppföljningen förvaltningens fordonskilometer att 67,6 procent av de totala fordonskilometerna i kördes med förnybart bränsle.

För uppföljning av konsumtionsbaserade utsläpp utgår Härryda ifrån Stockholm Environment Institutes (SEI) tjänst Klimatkompassen. Den visar att kommundelarnas utsläpp år 2022, exklusive offentlig konsumtion och investeringar, varierade från cirka 5 ton CO_2-ekvivalenter per person till cirka 6 ton. Genomsnittet för kommunen var 5,6 ton. Likt de territoriella utsläppen står transporter för den största andelen av hushållens utsläpp, följt av livsmedel. Utsläppstrenden som för konsumtionskompassen omfattar åren 2019 till 2023, visar på en utsläppsökning på 5 procentenheter.

5.2. Klimatfärdplan 2030

I Härryda kommun bygger vi framtiden, så lyder kommunens vision och fortsätter med ”*Här har människor och företag möjlighet att växa och blomstra”* och ”H*är lyfter idéer och landar lösningar som håller för kommande generationer*”. För att nå både visionen och målen om klimatneutralitet krävs samverkan inom samtliga prioriterade områden. Härryda kommun är

positiv till samverkan med samtliga samhällsaktörer och avser att inom ramen för projektet aktivt arbeta för bredare inkludering.

Härryda kommun står i begrepp att utveckla ett helt nytt bostadsområde, Landvetter Södra, med möjlighet för 25 000 nya invånare och 15 000 arbetstillfällen. Kommunens strategiska prioriteringar riktas därför till stor del mot samhällsbyggandets olika faser, för att både arbeta för en klimatsmart planerings- och utbyggnadsfas samt skapa goda förutsättningar för ett klimatsmart område för dem som ska bo och verkar i Härryda.

Ett särskilt intressant åtgärdsområde för Härryda kommun att utveckla och utöka samverkan inom är energi och mobilitet, med fokus på elektrifieringsomställningen och hållbara mobilitetslösningar. Inom mobilitet omfattar detta både den pågående processen med framtagande av en cykelplan samt planeringen av en ny järnväg, där stationer öppnar för utvecklingsmöjligheter i Mölnlycke centrum och vid Landvetter flygplats.

Inom ramen för kommunens antagna klimatlöften prioriteras strategiskt arbete med att minska klimatpåverkan genom upphandling och insatser för en resurssmart kommun. Inköps- och upphandlingsprocessen är ett prioriterat styrmedel för att hantera befintliga och nya material, produkter och tjänster. Inom denna åtgärd är fokus att utveckla cirkulära flöden, förlänga livslängden samt utfasning och ersättning av produkter. Särskild prioriterat är det befintliga cirkulära möbelflödet där ambitionen är att skala upp för att kunna hantera fler material och produkter.

Härrydas indirekta utsläpp omfattar framför allt el och värme, där kommunens energibolag Härryda Energi AB redan idag endast säljer fossilfri energi. Kommunens ambition är att fortsatt genomföra åtgärder för energieffektiviseringar samt för ökad egenproduktion.

5.3. Klimatinvesteringsplan 2030

Genomförandet av klimatfärdplanen får ekonomiska konsekvenser, såväl i form av (om-)riktning av finansiering för löpande drift som investeringsbehov. När dessa konsekvenser ställs mot befintlig finansierings- och investeringskapacitet kan behovet av ytterligare investeringsmedel för omställningen, inklusive genomförandet av färdplanen, identifieras.

Som en del av klimatkontraktet ska Härryda kommun ta fram en klimatinvesteringsplan som ska belysa det ekonomiska perspektivet i klimatomställningen. Kommunen delar uppfattningen att det inte räcker att bara förstå gapet och hitta åtgärder utan även att identifiera behovet av och säkra finansiering. En klimatinvesteringsplan kan då vara ett viktigt underlag för prioritering av satsningar på lång och kort sikt samt tydliggöra vilka kostnader och besparingar åtgärder medför och för vilken eller vilka aktörer.

Härryda kommun är en robust kommun som är van vid att växa. Kommunen har strategisk arbetat med att betala av kommunens lån för att kunna fokusera på utveckling och omställning. Kommun har därför goda förutsättningar att genomföra önskade utvecklingsarbeten.

Härryda har inte sedan tidigare framtagen klimatinvesteringsplan men flera av de underlag och processer som nu pågår inom ramen för Klimatneutrala Härryda kommun 2030 kommer utgöra grunden. Inledningsvis innebär arbetet en intern dialog samt att undersöka hur en klimatinvesteringsplan på ett effektivt sätt kan komplettera och bidra till ordinarie planering. Härryda kommun avser därför att arbeta för en träffsäker och användbar klimatinvesteringsplan genom det forum för samverkan som Viable Cities erbjuder. Målsättningen är att skapa en plan som är tydlig, kommunicerbar och användbar som underlag i framtida beslut.

5.4. Åtaganden med andra kommuner inom Klimatneutrala städer 2030

För att påskynda omställningen till en klimatneutral och hållbar framtid – genom skalning, lärande och kraften av att agera tillsammans – väljer [Stadsköping] att ingå i följande gemensamma åtaganden tillsammans med andra kommuner i satsningen Klimatneutrala städer 2030.

Åtagande 1 - Vi åtar oss att ta nästa steg i att **bygga upp/förstärka styrning och ledning** som möjliggör systemförändrande klimatomställning och effektivt resursutnyttjande genom att:

- Förvaltningen bedriver ett aktivt förändrings- och omställningsarbete som bland annat innebär att gå från stuprörsarbete mellan sektorer och funktioner till samverkan över gränser, samt från relationsstyrning och informella nätverk till ett processorienterat arbetssätt vid behov.
- Som förutsättning för omställning är det viktigt att parallellt arbeta med ledarskapet då det är avgörande för att möjliggöra förflyttning och beteendeförändring i organisationer.
- Tillsammans med projektpartnerna har kommunen som ambition att testa och implementera en modell för att hantera olika typer av utveckling och problemformuleringar.

Åtagande 2 - Vi åtar oss att fördjupa och samordna vårt arbete med **datainsamling, klimatanalyser och klimatberäkningar** för att stärka vår förmåga att styra och följa upp klimatomställningen – och bidra till en gemensam nationell kapacitet genom att:

- Härryda kommer bidra genom att dela egna erfarenheter, åtgärder och resultat samt genom att ta del av andra kommuners arbete. För att förstå kommunens utmaningar och möjligheter finns ett stort behov av att utveckling inom området för att ta fram bättre och användbara analyser.
- Särskilt prioriterat inom ramen för Klimatneutrala Härryda kommun är att samla in, beräkna och analysera klimatavtrycket inom fastighetssektorn. Härryda kommuns arbete är i ett tidigt skede men avser att fokusera på både befintligt fastighetsbestånd och nybyggnation. Syftet är att skapa en större förståelse samt genomföra en mer

detaljerad analys av fastighetens olika delar. Beräkning och analysen ska därefter kunna ligga till grund för prioriteringar i upphandling, drift och underhåll samt utveckling av kommunens cirkulära flöden. Härryda ser positivt på samverkan inom området både för att ta del av andra kommuners genomförda arbete och för att testa nya metoder och arbetssätt.

- Ingå som projektpart i projektet ”*Stadskärneindex*” vilket drivs av Svenska Stadskärnor. Syftet med projektet är att utveckla indikatorer och metoder för mätning av hållbarheten av svenska stadskärnor. Genom projektet kommer flera perspektiv att mätas, där ett område är miljö och klimat. Härryda kommuns förhoppning är att arbetet ska bidra till att på ett jämförbart vis analysera och utveckla centrumområden i kommunen.

Åtagande 3 - Vi åtar oss att **förstärka vårt arbete med att finansiera klimatomställningen** genom att rikta om resurser, bygga gemensamma investeringsportföljer och påverka normer för klimatinvesteringar genom att:

- Inledningsvis fokusera och påbörja arbetet för klimatinvesteringsplan. Utöver en investeringsplan har kommunen som ambition att ta del av, dela och undersöka olika former av finansiering.
- Både för kommunkoncernen och för andra samhällsaktörer inom kommunen. Härryda prioriterar utökad samverkan med lokala aktörer. Beroende på behov och prioriteringar kan förstärkning av den finansiella delen vara aktuell.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kapitel 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för levande städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1. Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Syftet är också att öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk och hur dessa kan användas för att arbeta för omställning. Arbetet ska fortsätta långsiktigt och bygga på en proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2. Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att underlätta för kommuner att erhålla finansiellt stöd genom att koordinera insatser, tillhandahålla ändamålsenlig information och skapa en samlad bild av finansieringsmöjligheter, uppdrag och satsningar som rör klimatneutrala städer. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

6.3. Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska sammanhang kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030 och det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition.

7. Viable Cities åtagande

Det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities åtar sig att, tillsammans med ett stort antal aktörer, skapa bättre förutsättningar att radikalt snabba på omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Programmets åtagande ligger i linje med Sveriges klimatmål och Parisavtalet.

Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja den lokala klimatomställningen på nationell, europeisk och global nivå, med missionen som yttersta syfte och mål.

Det innebär i klartext att programmet tar på sig att – lyhört och framåtblickande – främja gemensamt lärande och gynna konkret handling som gör stor skillnad.

Inom ramen för Viable Cities som strategiskt innovationsprogram prioriteras följande:

7.1. Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning

Viable Cities stärker sin roll som drivande aktör och samlande kraft i ekosystemet kring missionen för **lärande, innovation, genomförande och spridning** på flera sätt:

- **Stöd till kommuner:** Viable Cities tillhandahåller kompetensnätverk, processtöd och verktyg som hjälper kommuner och deras omställningsarenor att genomföra och följa upp en portfölj av innovativa åtgärder.
- **Gemensamt lärande:** Programmet arrangerar årliga mötesplatser för kommuner och aktörer, där de kan dela erfarenheter, bygga relationer och sprida lösningar. Det driver också aktiviteter för att accelerera lärande och implementering inom specifika teman.
- **Synliggöra framsteg:** Genom att lyfta fram konkreta resultat och verkningsfulla åtgärder stärks både mandat och handlingskraft, och kommuner får stöd i att prioritera åtgärder som gör skillnad.

Klimatförändringarna är globala, och klimatomställningen sker på alla nivåer, från förändrade resvanor i kvarteret till internationellt klimatarbete för hela planeten. För att nå missionen om klimatneutrala städer behöver initiativ och organisationer på alla nivåer med liknande målbild arbeta tillsammans. Viable Cities åtar sig att agera intermediär och öka det ömsesidiga utbytet med och emellan ett stort antal aktörer på nationell, regional och internationell nivå för att förstärka kraften av många.

Klimatförändringarna är en av flera sammankopplade kriser som i högre grad kräver integrerade strategier och lösningar från den lokala till den internationella nivån. Viable Cities åtar sig att stödja och utveckla ett koordinerat arbete och lärande kring klimatneutralitet, klimatanpassning och beredskap.

7.2. Förstärkt samordning för ett ständigt vassare Klimatkontrakt 2030

Viable Cities åtar sig att, genom den samordningsfunktion som är integrerad i programkontoret, hålla samman och driva arbetet med Klimatkontrakt 2030 i nära samverkan med myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer. Ett särskilt fokus framåt ligger på att stödja och facilitera de gemensamma åtagandena mellan städer – ett kraftfullt verktyg för att strukturera, konkretisera och skala upp lösningar i omställningen.

I takt med den ökande mobiliseringen för klimatomställning på lokal, nationell och internationell nivå fungerar Klimatkontrakt 2030 som ett nav för samverkan och systemförändring. Genom samordningsfunktionen ska Viable Cities bidra till skarpare åtaganden, effektiv implementering och ökad uppskalning av insatser som påvisat effekt i att accelerera klimatomställningen.

Viable Cities förstärker arbetet med uppföljning av det lokala omställningsarbetet. Det sker i samverkan med andra aktörer på nationell och regional nivå och med arbetet som sker på europeisk nivå inom EU:s mission om klimatneutrala städer (exempelvis NetZeroCities).

Programmet förstärker också arbetet med klimatberäkningar och klimatanalys för att hjälpa städerna att mäta och jämföra utsläpp av växthusgaser samt att få framdrift i processerna för governance. Detta utvecklingsarbete strävar också efter att påvisa multipla nyttor av klimatinsatser samt öka förståelsen av socioekonomiska och beteendemässiga skillnader och möjligheter att agera tillsammans med, och involvera, olika grupper av medborgare. Detta ska möjliggöra en mer kraftfull styrning av portföljer av åtgärder både hos enskilda städer och i hela mobiliseringen kring missionen.

7.3. Medverka till gränslös kraftsamling för klimatet – inom EU och utanför

Viable Cities är en aktiv medspelare i stödstrukturerna för EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities verkar också i det europeiska partnerskapet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med syster-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Utanför EU driver och verkar Viable Cities för att stärka globala allianser, organisationer och sammanhang för klimatneutrala städer genom insatser kring exempelvis aggregerad köpkraft i städer, systemdemonstratorer och en fond för klimatomställning. Bland mer prioriterade samarbeten kan nämnas UN-Habitat, World Economic Forum, Global Environment Facility, C40 Cities, Global Covenant of Mayors, Urban Transitions Mission, Cities Climate Finance Leadership Alliance, World Resources Institute samt stora konferenser som World Urban Forum, Innovate4Cities och COP. För dessa sammanhang är Viable Cities roll som koordinator för Sveriges medverkan i klimatsamarbetet CHAMP (The Coalition for High Ambition Multilevel Partnerships) central, liksom Viable Cities koordinerande av Team Sweden Smart Cities.

Programmets internationella arbete ska gynna portföljerna av insatser och de lokala omställningsresorna i svenska städer, stärka flernivåstyrning mellan lokal, nationell och internationell nivå samt sprida svenska lärdomar för att bidra till att accelerera klimatomställningen från det lokala till det globala.

7.4. Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning

Kommunikation är ett strategiskt verktyg för att bygga en kraftfull rörelse framåt bland många aktörer. Viable Cities åtar sig att stödja städernas nyttjande av detta verktyg på flera sätt: genom att driva och underhålla en arena för kommunikationssamverkan mellan städer, stärka kommunikationens roll i arbetet med klimatomställning lokalt, nationellt och internationellt samt genom att sprida erfarenheter och goda exempel från svenska och internationella städer. Det kan ske genom att samskapa och erbjuda verktyg och metoder som stärker städernas

förmåga att kommunicera om klimatomställning på ett effektivt sätt, genom att underlätta samordnade kommunikationsinsatser som lyfter både lokala initiativ och det nationella arbetet mot klimatneutralitet 2030, samt genom att främja partnerskap mellan kommuner, myndigheter, civilsamhälle och andra aktörer. Allt för att bidra till att kommunikationen når ut, engagerar och mobiliserar för missionen om Klimatneutrala städer till 2030, med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Bilaga 1. Länkar till relevanta dokument

Här lägger ni in länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Härryda kommun.

LÄNKAR TILL RELEVANTA DOKUMENT	
Avsiktsförklaring Härryda kommun 2024	Hållbarhetsstrategiskt program för Härryda kommun 2023–2035 Uppföljning av arbetet med hållbar utveckling 2024

Bilaga 2. Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

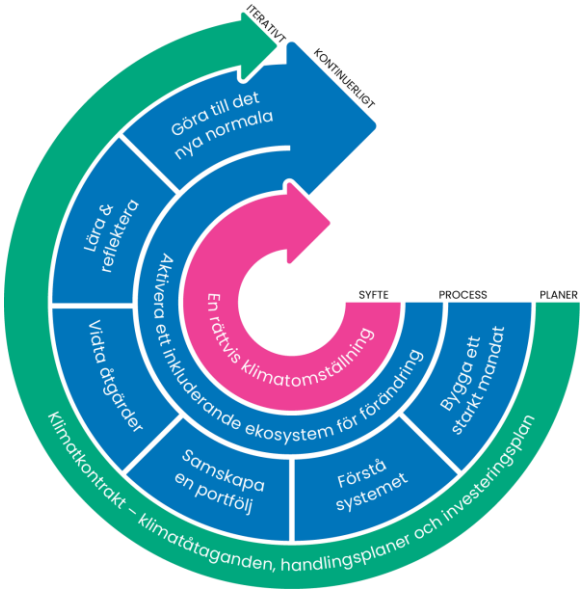

Avsiktsförklaring

Mellan Härryda kommun och Viable Cities.

Stockholm 2024-12-06

Syftet med denna avsiktsförklaring är att markera starten för ett gemensamt långsiktigt arbete att kraftsamla för att snabba på omställningen till klimatneutrala städer 2030, med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Mobiliseringen sker i samarbete mellan Härryda kommun, myndigheterna Vinnova, Energimyndigheten, Formas, Naturvårdsverket, Tillväxtverket och Trafikverket samt innovationsprogrammet Viable Cites i samspel med motsvarande satsning som mobiliserar städer och länder i Europa.

Avsiktsförklaringen undertecknas den 6 december 2024 vid European Viable Cities Day i Stockholm och omfattar ett gemensamt arbete att:

- Bygga gemensam förmåga och gå före i att snabba på omställningen för större effekt inom kortare tidsram och samtidigt bidra till att hantera multipla kriser.
- Etablera samarbeten kring klimatomställning där det finns förutsättningar för uppskalning.
- Leda och styra omställningsarbetet bortom rådigheten hos en enskild organisation från det lokala till det globala.
- Utveckla insatser som gör verklig skillnad och som skapar en rättvis och inkluderande omställning.

Härryda kommun kommer att delta i samarbetet kring Klimatkontrakt 2030. Formerna för deltagande utvecklas i nära dialog med Viable Cities, städerna och myndigheterna. Klimatkontrakt 2030 är ett avtal mellan städer, myndigheter och Viable Cities där alla parter tar på sig att konkret bidra till att öka takten i klimatomställningen.

Denna avsiktsförklaring har förberetts genom en ansökan inom ramen för Viable Cities satsning Klimatneutrala städer 2030 3.0 där Härryda kommun är en av 48 städer som medverkar.

Per Vorberg
Kommunstyrelsens ordförande,
Härryda kommun

Anders Wijkman
Styrelsens ordförande,
Viable Cities

Olga Kordas
Programchef,
Viable Cities

Verifikat

Transaktion 09222115557538655931

Dokument

Härryda kommun Avsiktsförklaring
Huvuddokument
1 sida
Startades 2025-02-07 13:31:21 CET (+0100) av Åsa Minoz (ÅM)
Färdigställt 2025-02-07 14:18:25 CET (+0100)

Initierare

Åsa Minoz (ÅM)
KTH - Viable Cities
Personnummer 660610-2967
asa.minoz@viablecities.se
+46722108826

Signerare

Per Vorberg (PV)
Härryda kommun
per.vorberg@harryda.se
Signerade 2025-02-07 14:18:25 CET (+0100)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Information i kursiv stil är säkert verifierad av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify